

BESZÁMOLÓ

az MTA-ELTE Autizmus Szakmódszertani Kutatócsoport (MASZK)

“Mit aD A Tanárod az Autonómiádhoz?”

Digitális autonómia-támogatási és inklúziós módszertanok evidencia alapú fejlesztése a közoktatás számára, autizmussal és intellektuális képességzavarral élő tanulóknak

című projektjének félidős beszámolója

(2021. szeptember – 2023. szeptember)

Előzmények és célok

Az MTA-ELTE Autizmus Szakmódszertani Kutatócsoport (MASZK; <https://maszk.elte.hu/>) 2016-ban alakult, de több évtizedes szakmai múlttal rendelkezik az autizmus területén. Fő célja olyan pedagógiai módszertanok fejlesztése és elterjesztése, amelyek tudományos bizonyítékokon alapulnak és javítják az autista gyerekek és felnőttek, illetve családtagjaik, pedagógusaik és kortársaik pszichológiai jólétét, életminőségét, elősegítik az autizmussal élő emberek társadalmi inklúzióját.

2022 és 2025 között kutatócsoportunk fő célja: korszerű, tudományos evidenciákon alapuló, *pedagógiai módszertanok* kialakítása sajátos nevelési igényű tanulók autonómiájának és integrációjának iskolai támogatására a *DATA digitális támogató rendszer* segítségével. Célunk megvalósítása magába foglalja a módszertanok szakirodalmi kutatással történő megalapozását és kidolgozását, valamint pedagógus továbbképzési módszertan kialakítását a módszertan közoktatási környezetben történő alkalmazására. Célcsoportunk a többségi közoktatási környezetben tanuló autista gyermekek, valamint megkezdjük a módszertanok előkészítését intellektuális képességzavarral élő tanulók számára is.

Előkészítő, szakirodalmi kutatómunka

Négy fő kérdéscsoport mentén térképeztük fel az angol nyelvű szakirodalmakat: (1) digitális autonómia-támogatás lehetőségei az autizmus spektrumán; (2) autista tanulók inkluzív oktatása, fókuszban a pedagógusok szerepével; (3) többségi iskolában dolgozó pedagógusok felkészítése az önállóság támogatására autizmussal, mobil digitális technológiával (4) kutatómódszertani megközelítések pedagógiai módszertanok gyakorlati implementációjának tesztelésében.

Pedagógiai módszertan és hozzá kapcsolódó tréning fejlesztése

A kutatási időszak első két évében elkészült egy módszertani útmutató a többségi iskolákban oktató pedagógusok számára. Ez az útmutató a valódi, mindennapos iskolai élethelyzetekben jelentkező erősségekre és nehézségekre fókuszál, s azokra a pedagógiai módszertani megoldásokra, amelyek az autista tanulók, osztálytársaik és pedagógusaik számára is sikerélményekhez vezethetnek. A kiadvány szerkezetében is tartalmában is törekszik a gyakorlati használhatóságra, áttekinthetőségre. Ezt a célt erősítik azok a “mini esetek” is, amelyek tovább mélyítik a hétköznapi jelentkező nehézségek hátterének megértését és a DATA-rendszer segítségével történő megelőzést, megoldást. A “*Mobillal a suliban? - Módszertani útmutató pedagógusok számára a DATA-rendszer alkalmazásáról integráló oktatási környezetben.*” című módszertani útmutató jelenleg nyomdai előkészítés alatt áll, béta verziója honlapunkon elérhető: https://maszk.elte.hu/data_projekt/produktumok.html

A pedagógus továbbképzési program tematikája – a módszertani útmutatóra támaszkodva – elkészült.

Kutatási feladatok

A MASZK1 hazánkban első ízben valósított meg olyan országos szintű, nagymintás, reprezentatív életminőség kutatást, amely az autista személyek szüleinek életminőségére fókuszált. Ekkor (2017-ben) kerültünk kapcsolatba és kezdtük meg a szakmai együttműködést Valsamma Eapen professzorral. Az együttműködést a MASZK2 során is folytattuk, így a kutatócsoport bekerült egy olyan hét országot felölelő nemzetközi kutatócsoportokból és szakmai műhelyekből álló teambe (2022-ben), amelyet professzorasszony koordinál. 2023 tavaszán, kutatócsoportunk korábbi kutatássorozatához kapcsolódva, folytattuk az életminőséggel kapcsolatos kutatások sorát. Kiemelendő, hogy e nagymintás kutatás nemzetközi szinten is kiemelkedő (részben a jelentős mintanagyság, részben az azonos módszertan miatt), a magas minőségű publikációk biztosítottak. A hazai részmintán pedig integrációban tanuló gyermekekkel és családjaikkal foglalkozunk az életminőség és a (pedagógiai) támogatás kapcsolatának szempontjából.

Kooperációban létrejövő jelentős nemzetközi közleményeink megjelenését követően 2023. április 21-én szóban egyeztettünk prof. Csapó Benővel, a programtanács elnökével, e kutatási téma felé történő változtatási szándékunkról, aki támogatta ezirányú munkánkat, fejlődésünket.

A nemzetközi együttműködésben megvalósuló kutatás címe: Autizmus és szülői életminőség: védőfaktorok feltárása nemzetközi együttműködésben. Célunk a hazai vizsgálatba bevont magasan funkcionáló, iskoláskorú autista gyermekek és szülei életminőségének és ellátással, közoktatási helyzettel való elégedettségének megismerése, valamint ezen eredmények nemzetközi összevetése (Ausztrália, Egyesült Királyság, Malájzia, Románia, Spanyolország és Szingapúr), amelyet az azonos módszertan alkalmazása tesz lehetővé. Jelenleg az adatgyűjtés fázisában tartunk (38 tanulóval és 76 szülővel vettük fel a méréseket 2023. augusztus 31-ig).

Nemzetközi kapcsolódások

Együttműködésünk folyamatos Valsamma Eapen professzorral (University of New South Wales, Ausztrália), Kathleen Aspiranti-val (Department of Educational, School, and Counseling Psychology, University of Kentucky), valamint Ryan Kellems-szel (Brigham Young University, Provo, Utah, USA), illetve új partnerünk Lai-Sang Iao (Nottingham Trent University, UK).

Társadalmi hatás, hasznosulás

Fontos célunk, hogy a kutatásokkal alátámasztott pedagógiai módszertani fejlesztések megtalálják célcsoportjukat. Ennek érdekében az elmúlt évben megújítottuk honlapunkat, többszáz érdeklődőt (autizmussal élő embert, szülőt, szakembert) értünk el hazai konferenciákon és képzéseken a DATA rendszerrel és a CsIIP (Csillagbusz Inklúziós Intervenciós Program) programmal kapcsolatos információkkal. A CsIIP társadalmi hatásait erősíti, hogy az akkreditált pedagógus továbbképzésen 2023. szeptemberében 26 tanító vett részt, így összesen 487 tanuló tudásformálása történhet meg ennek hatására. Emellett a MASZK eredményei folyamatosan beépülnek BA és MA szintű, egyetemi kurzusainkba is.

Budapest, 2023. szeptember 30.

Dr. Szekeres Ágota
Kutatócsoport vezető
2022. szeptember 1-től

Dr. habil Győri Miklós
Kutatócsoport vezető
2022. augusztus 31-ig